

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

KİŞİLERE BAĞIMLI-BAĞIMSIZ PROBLEM ÇÖZME ÖLÇEĞİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA ÇALIŞMASI

Halil Ekşi¹ & Neslihan Turan²

¹Marmara University, Institute of Educational Sciences, İstanbul/ TÜRKİYE
orcid.org/0000-0001-7520-4559

²Marmara University, Institute of Educational Sciences, İstanbul/ TÜRKİYE
orcid.org/0009-0002-1959-9722

Öz

Bu çalışmanın amacı Sanatkar ve Rubin (2022) tarafından ikinci versiyonu yapılan Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Ölçeğinin Türkçe diline uyarlanmasıdır. Ölçek kişilerin problemlerini çözmelerinde başkalarına danışmayı mı yoksa kendi başlarına mı çözmeyi tercih ettiklerini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçek 2 faktörden oluşmakta olup birinci faktör kişilere bağımlı problem çözme ikinci faktör bağımsız problem çözme tarzıdır. Ölçek, 5 maddesi bağımsız problem çözmeyi ve 5 maddesi bağımlı problem çözmeyi ölçen toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek iki dile de hâkim 5 uzman tarafından Türkçe diline uyarlanması yapıp 3 uzmandan oluşan bir panelde Türkçe formu oluşturulmuştur. Türkçe formun 10 kişiye uygulanan pilot çalışması yapıldıktan sonra geçerlilik ve güvenirlilik çalışmaları için uygun örnekleme yöntemi ile ölçek 274 kişiye (231 kadın ve 43 erkek) uygulanmıştır. Ölçeğin faktör analizinde madde yükleri .47 ve .86 arasında değişmektedir. Güvenirlik analizi sonucu Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı bağımsız ve bağımlı problem çözme için sırasıyla .705 ve .693 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt geçerliği çalışmasında Sosyal Provizyon Ölçeği 58 (44 kadın ve 14 erkek) kişiye uygulanmış olup korelasyon değeri .658 olarak bulunmuştur. Araştırma sonucunda Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: problem çözme, bağımlı, bağımsız, ölçek, uyarlama, yardım arama

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

Abstract

The purpose of this study is to adapt the Independent-Interdependent Problem-Solving Style Scale, developed second version by Sanatkar and Rubin (2022), into the Turkish language. The scale was developed to measure individuals' preference for seeking help from others or solving problems on their own. The scale consists of 2 factors, the first factor is interdependent problem solving, the second factor is independent problem-solving style. It consists of a total of 10 items, with 5 items measuring independent problem solving and 5 items measuring interdependent problem solving. The scale was adapted into Turkish by five experts proficient in both languages and a Turkish version was formed through a panel consisting of three experts. After conducting a pilot study with the Turkish version administered to 10 individuals, the scale was applied to 274 participants (231 females and 43 males) for validity and reliability analyses. Convenient sampling method was used as the sampling technique. As a result of the reliability analysis, the Cronbach Alpha internal consistency coefficient was found to be .705 and .693 for independent and interdependent problem solving, respectively. For the criterion validity of the scale, the Social Provisions Scale was administered to 58 participants, and correlation value were found .658. The research findings indicate that the Dependent-Independent Problem-Solving Scale is a valid and reliable measure.

Keywords: problem solving, independent, interdependent, scale, adaptation, help seeking

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

Giriş

Kişilere bağımlı-bağımsız problem çözme, Cross ve arkadaşlarının (2000) ilişkisel-bağımlı benlik yapısı kavramı üzerine temellendirilmiştir (Sanatkar & Rubin, 2022). İlişkisel-bağımlı benlik yapısında kişiler kendilerini arkadaşları, aileleri ve partnerleri ile ilişkileri ve bağları üzerinden tanımlarlar. Bu kavrama göre kendilerini ilişkilerine göre tanımlayan kişilerin bağımlı problem çözümler, kendilerini yetenekleri ve karakterleri üzerinden tanımlayan kişilerin ise bağımsız problem çözümler olarak tanımlanmıştır. Örneğin, sosyal, akademik, ilişkisel vb. çeşitli problemleri kendi başına çözmeye çalışan insanlar bağımsız problem çözmeye eğilimli iken yakın çevresine, ailesine veya bir uzmana danışarak yardım arayan insanlar kişilere bağımlı problem çözme eğilimindedirler (Sanatkar & Rubin, 2022). Kişilere bağımlı problem çözen kişiler problemi çözmeye odaklı ve yaşadıkları kararsızlıklarda yardım için başkalarına danışırken, bağımsız problem çözen kişiler diğer kişilere danışmayı stresli ve çatışmalı gördükleri için problemleri kendi başlarına çözmeyi tercih ediyorlar (Sanatkar & Rubin, 2022).

Araştırmalar incelendiğinde çalışmaların çoğunun daha çok başkalarından yardım arayan kişiler üzerine olduğu görülmüştür (Akınbobola ve ark., 2018; Bumbacco, 2016; Seward & Harris, 2016). Yardım arama literatürde psikolojik yardım arama ve evlilikle ilgili konularda yardım arama gibi farklı alanlarda ve konularda incelenmiştir. Yardım arama tutum ve davranışları daha çok psikolojik yardım arama üzerine araştırılmıştır. Thorne ve Ebener (2020) psikolojik yardım arama üzerine yaptıkları bir araştırmada kırsal kesimdeki kişilerin psikolojik yardım arama davranışını zihinsel hastalıklarla ilgili edinilen bilgilerin etkilediğini bulmuşlardır. Ayrıca, zihin sağlığı ile ilgili negatif tutumlar ve damgalamaların zihinsel sağlıkla ilgili yardım arama üzerinde etkisi vardır (Schnyder ve ark., 2017). Ergenlerde yapılan bir çalışmada ise aktif başa çıkma stratejilerinin psikolojik yardım arama tutumunu yordadığı bulunmuştur (Çuhadar, 2020) Deneyime açıklığı düşük ve bağımsız problem çözme yönelimli kişilerin muhtemelen olumsuz duygusal kalıplara yol açabileceği öngörülmüştür (Sanatkar, 2020). Bu yüzden psikolojik danışmanların deneyime açık olmayan ve bağımsız problem çözen kişilere problem çözmelerinde başkalarından yardım isteme tutum ve davranışları üzerine

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

çalışması önerilmiştir. Bunların yanında psikolojik yardım arama tutumu ile ilgili geliştirilen bir psikoeğitim programının yardım arama davranışını olumlu yönde etkilediği de gözlemlenmiştir (Vergili, 2017).

Yardım arama davranışı cinsiyet faktörü açısından bakıldığında kadınların yardım arama davranışına erkeklerden daha olumlu baktığı gözlemlenmiştir (Çuhadar, 2020; Baran, 2022; Serim ve Çankaya, 2015). Buna karşın yardım arama davranışının cinsiyete göre değişmediği görülen araştırmalar da bulunmaktadır (Öcal, 2019; Cohen, 2022). Sosyal sınıf açısından problem çözmeye bakıldığında daha yüksek sosyal sınıftaki kişilerin daha çok kişilere bağımlı problem çözenler olduğu gözlemlenmiştir (Sanatkar & Rubin, 2022). Uyruk üzerinden yapılan bir araştırmada ise yabancı uyruklu kişilerin yardım arama girişimleri Türk uyruklu kişilere göre daha yüksek çıkarken, Türk uyruklu kişilerin yardım arama tutumları yabancı uyruklu kişilerden daha yüksek çıkmıştır (Yelken ve ark., 2020).

Evlilikte yardım arama davranışı partnerler arası uyumu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Öcal, 2019). Çiftlerin evliliklerinde problem yaşaması çiftlerdeki uyum düzeyini düşürürken, çifti yardım arama davranışını da artırıyor. Öcal (2019) evli partnerlerin yaşlarının ilerlemesi ve evlilik süresinin artması ile yardım arama tutumlarında olumlu değişikliklerin olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca, aile kökeni ile ilgili yaşanan ilişki sorunlarında çiftlerin yardım aramaya daha olumlu baktığı da bulunmuştur (Baran, 2022). Bu çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise, algılanan sosyal desteğin yardım arama tutumu için önemli bir faktör olduğudur.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde, bireylerdeki yardım arama tutum ve davranışları ile ilgili pek çok çalışma varken bireyin kişilerden bağımsız problem çözmelerine yönelik araştırmaları yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Kişilere bağımlı-bağımsız problem çözme ölçeğinin diğer insanlardan yardım almadan sorunlarını kendi başına çözen bireyleri de ölçmesi literatürdeki bu boşluğun doldurulmasını sağlayacaktır. Ayrıca, bu ölçeğin diğer ölçeklerden farkı hem kişilere bağımlı hem de kişilerden bağımsız problem çözmeyi ölçüyor olmasıdır. Bireylerin yardım arama tutum ve davranışlarını ölçen pek çok ölçek literatürde bulunmaktadır (Koç, 2016; Koç, 2013; Sezer ve Kezer, 2013; Kaya ve ark., 2015). Bu ölçekler psikolojik yardım arama gibi belli alanlardaki yardım aramayı ölçüyorken Kişilere Bağımlı-Bağımsız

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

Problem Çözme Ölçeği daha geniş ve genel olup bütün konuları kapsamaktadır. Bu çalışmada Sanatkar ve Rubin (2022) tarafından ikinci versiyonu yapılan Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Ölçeğinin Türkçe diline uyarlanması amaçlanmaktadır.

Yöntem Çalışma Grubu

Çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar 18-65 yaş arası 231 (%84,4) kadın ve 43 (%15,6) erkekten oluşan 274 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Ölçüt geçerliği için kullanılan ölçekler 44 kadın ve 14 erkekten oluşan 58 kişiye uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Ölçeği

Independent-Interdependent Problem-Solving Style Scale Mark Rubin, Sue E. Watt, Marcella Ramelli tarafından 2012 yılında geliştirilmiş ve bu makalede Türkçe 'ye uyarlanmıştır. Bu ölçeğin Türkçe ismi olarak 'Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Ölçeği (KBBPÇ)' tercih edilmiştir. Ölçek kişilerin problem çözmelerinde başkalarından yardım alarak mı yoksa kendi başına mı çözmeyi tercih ettiklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Samineh Sanatkar ve Mark Rubin 2022 yılında ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmış ve ölçeğin 2. versiyonunu oluşturmuşlardır. Ölçek tek faktörlü olarak geliştirilmesine rağmen analizler sonucu 2 faktörlü (1. kişilere bağımlı problem çözme, 2. Bağımsız problem çözme) bir yapıda olduğu görülmüştür. Ölçek birinci versiyonda 12 madde iken ikinci versiyonda 10 maddeden oluşmaktadır. Maddelerden 5 tanesi (1., 3., 4., 8., ve 9. maddeler) bağımsız problem çözmeyi, 5 tanesi (2., 5., 6., 7., ve 10. madde) de bağımlı problem çözmeyi ölçmektedir. Ölçek puanlanırken bağımsız problem çözme üzerinden yapılacaksa bağımlı problem çözme maddeleri tersine çevrilip 10 maddenin ortalaması hesaplanır. Bağımlı problem çözme için ise tam tersi bağımsız problem çözme maddeleri tersine çevrilip ortalama hesaplanır. Ölçek, 7 aralıklı (1= Kesinlikle katılmıyorum, 7= Kesinlikle katılıyorum) Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin ikinci versiyonunun güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarında katılımcı sayısı 1157 kişiden oluşmaktadır. Rubin ve ark. (2012) ölçeğin faktör analizi (eigenvalue=3.96) ve iç tutarlılık ($\alpha = .77$ & $.80$) ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

yapmıştır. Sanatkar ve Rubin (2022) ölçeğin keşfedici faktör analizini eigenvalue=4.75 olarak tespit etmiş ve maddelerin faktör yüklerini .41 ve .79 arasında bulmuştur. İç tutarlılık için maddelerin McDonald's omega katsayılarının .85 ve .89 arasında değiştiğini bulmuştur. Ölçeğin diğer ölçeklerle korelasyonlarına bakıldığında General Help-Seeking Questionnaire (Wilson et al., 2005) ölçeğinde kişisel problem ve intihar krizi ile negatif bir ilişki ($r_s = -.53$ and $-.44$, respectively, $ps < .001$), 13 maddeli Decision-Making Collaboration Scale (Anderson et al., 1998) ile negatif bir ilişki ($r_s = -.15$, $ps < .001$), ve 24 madde Social Provisions Scale (Cutrona & Russell, 1987) ile negatif bir ilişki ($r_s = -.32$, $ps < .001$) bulunmuştur.

Sosyal Provizyon Ölçeği

Cutrone ve Russell tarafından 1987 yılında geliştirilen Social Provision Scale, Duru Erdinç ve Murat Balkis tarafından 2007 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşup 4'lü (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 4=Tamamen katılıyorum) Likert tipi ölçektir. Ölçeğin örnekleme 320 kız ve 217 erkeğin katılımıyla toplam 537 kişiden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Güvenirlik çalışması için yapılan faktör analizinde ise maddelerin faktör yükleri .37 ile .77 arasında değişmektedir.

İşlem

Öncelikle ölçeğin Türkçeye uyarlanması için sorumlu yazar Samineh Sanatkar'dan izin alınmıştır. Daha sonra ölçek iki dile de hâkim 5 uzman tarafından Türkçe diline çevrilmiştir. Üç kişilik bir uzman grubuyla panel yapılarak yapılan çevirilerden Türkçe diline en uygun ifadeler seçilip ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Daha sonra ölçeğin Türkçe formu bir Türk dili uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak ölçek iki dile de hâkim bir uzman tarafından tekrar İngilizceye çevrilip orijinal ölçek ile karşılaştırılmıştır. Ölçeğin anlaşılabilirliğini değerlendirmek için 10 kişiden geri bildirim alınmıştır. Bu değerlendirmeler sonucu incelenip ölçeğin son hali oluşturulmuştur.

Ölçeğin yapı geçerliği için Google Form aracılığıyla 312 kişiden veri toplanmıştır. Bazı kişilerin verilerinde yanlışlık olması sebebiyle analizden çıkarılarak örneklem grubu 274 kişiden oluşmuştur. Veriler SPSS ve Jamovi programları kullanılarak incelenmiştir. Ölçeğin benzer ölçek geçerliliği için orijinal ölçekte kullanılan Sosyal Provizyon ölçeği seçilip 58

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

kişiyeye uygulanmış ve uygulama sonucu ulaşılan verilerin korelasyon değerleri değerlendirilmiştir. Daha sonra ölçeğin güvenirlik analizi için Cronbach Alpha katsayısı incelenmiştir. Son olarak ölçeğin madde ayırt ediciliğini ölçmek için alt-üst gruplar belirlenip ilişkisiz örneklem t testi analizi yapılmıştır.

Bulgular **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)**

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) daha önceden geliştirilmiş bir ölçeğin yapısının başka bir kültürde geçerliğini teyit etmek için yapılan bir analizdir. Ölçeğin geçerliliği teyit edilirken faktör yükleri ve uyum indeksleri incelenir ve bu değerlerin kabul edilir düzeyde olması beklenir. Byrne, (2010) iyi uyum ve kabul edilebilir uyum değerlerini Tablo 1'deki gibi açıklamıştır. Tablo 1'de Kişilere Bağımlı-Bağımsız Problem Çözme Tarzı Ölçeğinin uyum indeksi değerlerinin $\chi^2 /df=2,49$, $RMSEA=.074$, $CFI=.905$, $TLI=.874$, $SRMR=.056$ olduğu görülmektedir. Elde edilen değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre ölçeğin madde yükleri Şekil 1'de gösterildiği üzere .47 ve .86 arasında değiştiği tespit edilmiş ve ölçeğin Türk kültüründe geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1
Uyum İyiliği İndekslerine İlişkin Değerler

Uyum indeksi	Elde edilen değerler	İyi uyum	Kabul edilebilir uyum
χ^2 /df	2,49	$0 \leq \chi^2 /df \leq 2$	$2 \leq \chi^2 /df \leq 5$
RMSEA	.074	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,10$
CFI	.905	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI < 0,95$
TLI	.874	$0,95 \leq TLI \leq 1,00$	$0,80 \leq TLI < 0,95$
SRMR	.056	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$

2st International Congress of Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023) 20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

https://www.icssietcongress.com/icel-2023

ISBN: 978-625-8284-77-5

Sanatkar, S., *Dimensionality of the Turkish version of the self-efficacy scale*, *Journal of Pedagogical Research*, 37(1), 14-23. <https://doi.org/10.14458/jpr.v37n1.14-23>

Sanatkar, S., *The effect of self-efficacy on the performance of students in the classroom*, *Journal of Pedagogical Research*, 37(1), 24-31. <https://doi.org/10.14458/jpr.v37n1.24-31>

Sanatkar, S., *The effect of self-efficacy on the performance of students in the classroom: A meta-analysis*, *Journal of Pedagogical Research*, 37(1), 32-41. <https://doi.org/10.14458/jpr.v37n1.32-41>

Sanatkar, S., *The effect of self-efficacy on the performance of students in the classroom: A meta-analysis*, *Journal of Pedagogical Research*, 37(1), 32-41. <https://doi.org/10.14458/jpr.v37n1.32-41>

ISBN: 978-625-8284-77-5

2st International Congress of
Educational Sciences and Linguists (ICEL 2023)
20-21 July 2023

Warsaw / POLAND

<https://www.icssietcongress.com/icel-2023>

- Serim, F., Çankaya, Z. C. (2015). Yetişkinlerin psikolojik yardım arama tutumlarının yordanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 16 (1), 177-198. <https://doi.org/10.12984/eed.79026>
- Seward, A. L., Harris, K. M. (2016). Offline versus online suicide-related help seeking: changing domains, changing paradigms. *Journal of clinical psychology*, 72(6), 606-620. <https://doi.org/10.1002/jclp.22282>
- Sezer, S. ve Kezer, F. (2013). Psikolojik yardım aramada yakın çevre damgalaması ölçeğinin bir Türk örneğinde geçerlik ve güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 46 (1), 181-201. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/1799/19002.pdf>
- Thorne, K. L., Ebener, D. (2020). Psychosocial predictors of rural psychological help seeking. *Journal of Rural Mental Health*, 44 (4), 232. <http://dx.doi.org/10.1037/rmh0000159>
- Vergili, O. (2017) *Profesyonel psikolojik yardım arama psikoeğitim programının profesyonel psikolojik yardım arama tutumuna etkisi*. (Tez No. 460770) [Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yelken, C., Yazıcı, H., Altun, F. (2020). YÖS ile üniversiteye yerleşen yabancı uyruklu öğrencilerin stresle başa çıkma stilleri, problem çözme becerileri ve yardım arama davranışları. *Yükseköğretim Dergisi*, 10 (1), 27-37. <https://doi.org/10.2399/yod.19.015>

ISBN: 978-625-8284-77-5